

RIKSDAGENS SVAR 303/2006 rd

Regeringens proposition med förslag till lagar om grupptalan och om ändring av lagen om Konsumentverket

Ärende

Regeringen har till riksdagen överlämnat sin proposition med förslag till lagar om grupptalan och om ändring av lagen om Konsumentverket (RP 154/2006 rd).

Beredning i utskott

Lagutskottet har i ärendet lämnat sitt betänkande (LaUB 30/2006 rd).

Beslut

Riksdagen har antagit följande lagar:

Lag om grupptalan

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas när ett sådant tvistemål mellan en konsument och en näringsidkare som omfattas av konsumentombudsmannens behörighet handläggs som grupptalan. Lagen tillämpas dock inte på tvistemål som gäller ett förfarande av en i värdepappersmarknadslagen (495/1989) avsedd värdepappersemittent eller givare av ett offentligt köpeanbud.

Med *grupptalan* avses en talan som en kändelse för som företrädare för en i talan definierad grupp så att domen i målet blir bindande även för gruppens medlemmar.

I fråga om handläggningen av grupptalan gäller utöver denna lag i tillämpliga delar vad som i övrigt föreskrivs om handläggning av tvistemål.

2 §

Förutsättningarna för grupptalan

Ett mål kan handläggas som grupptalan, om

- 1) flera personer har yrkanden som grundar sig på gemensamma eller likartade omständigheter mot samma svarande,

- 2) handläggning som grupptalan är ändamålsenlig med beaktande av gruppens storlek, innehållet i yrkandena och bevisningen i målet, samt

- 3) gruppen är tillräckligt exakt definierad.

3 §

Behörig domstol

Tingsrätter som handlägger grupptalan är Åbo, Vasa, Kuopio, Helsingfors, Lahtis och

Uleåborgs tingsrätter. Av de nämnda tingsrätterna är den behörig som finns inom samma hovrätts domkrets som den tingsrätt vid vilken svaranden skulle vara skyldig att svara på något av de yrkanden som framställs i grupptalan, om talan fördes separat.

4 §

Talerätt

Konsumentombudsmannen väcker som kärande grupptalan och utövar i målet talerätt som part.

5 §

Väckande av grupptalan

I stämningsansökan angående grupptalan skall anges

- 1) den grupp som talan avser,
- 2) de yrkanden som är kända,
- 3) de omständigheter som yrkandena grundar sig på,
- 4) på vilken grund saken kan behandlas som grupptalan,
- 5) de för käranden kända omständigheter som har betydelse för prövningen av endast vissa gruppmedlemmars yrkanden,
- 6) i den mån det är möjligt, de bevis som käranden har för avsikt att lägga fram till stöd för sin talan och vad som skall styrkas med varje bevis,
- 7) ett yrkande om ersättning för rättegångskostnader, om käranden anser detta befogat, samt
- 8) på vilka grunder domstolen är behörig.

Stämningsansökan skall även innehålla de uppgifter som avses i 5 kap. 2 § 2 mom. i rättegångsbalken. Stämningsansökan skall undertecknas av käranden eller, om käranden inte själv har uppsatt den, av den som har gjort det. Denna person skall samtidigt uppge sitt yrke och sin boningsort.

6 §

Underrättelse om att handläggning av grupptalan har inletts

Om talan inte har avvisats eller förkastats enligt 5 kap. 6 § i rättegångsbalken, skall domstolen utan dröjsmål innan stämning utfärdas underrätta parterna per post eller elektroniskt om att handläggningen av grupptalan har inletts och om den domare som ansvarar för förberedelsen. Domstolen skall dessutom sätta ut en tid för anmälan till gruppen. Domstolen kan av särskilda skäl förlänga tiden.

Käranden skall utan dröjsmål underrätta de gruppmedlemmar som den känner till om att målet är anhängigt. Underrättelsen skall sändas per post eller elektroniskt. Om underrättelsen inte kan sändas på nämnda sätt till samtliga gruppmedlemmar enligt definitionen av gruppen, kan grupptalan tillkännages i en eller flera tidningar eller på ett annat lämpligt sätt. Käranden skall sända underrättelsen också till svaranden.

7 §

Underrättelsens innehåll

Den underrättelse som käranden sänder skall innehålla

- 1) en kort beskrivning av saken och av de yrkanden som kommer att framställas,
- 2) en beskrivning av den grupp på vars vägnar talan har väckts,
- 3) kärandens kontaktuppgifter, samt
- 4) information om hur man anmäler sig till gruppen och om den tidsfrist som utsatts för anmälan.

I underrättelsen skall dessutom ges grundläggande information om grupptalan som rättegångsform, gruppmedlemmarnas ställning i rättegången, förlikning, rättsverkningarna av en dom med anledning av grupptalan, rätten att söka ändring och ansvaret för rättegångskostnader.

8 §

Medlemskap i gruppen

Den som enligt definitionen är gruppmedlem och som inom den utsatta tiden har tillställt kändanden ett undertecknat skriftligt meddelande om sin önskan att delta i grupptalan hör till gruppen.

Om den som enligt definitionen är gruppmedlem anmäler sig till gruppen efter den utsatta tiden, men innan den preciserade stämningsansökan har getts in till domstolen, kan kändanden av särskilda skäl godkänna honom eller henne som gruppmedlem.

9 §

Preciserad stämningsansökan

Kändanden skall uppgöra en preciserad stämningsansökan av vilken framgår medlemmarnas namn och adress samt deras preciserade yrkanden och, om det är nödvändigt, de preciserade grunderna. Stämningsansökan skall ges in till domstolen inom en månad från den utsatta tiden för anmälan till gruppen. Domstolen kan av särskilda skäl förlänga tiden.

10 §

Stämning

Domstolen skall utan dröjsmål utfärda stämning efter att den mottagit den preciserade stämningsansökan.

I stämningen skall svaranden uppmanas att avge svaromål skriftligen. I fråga om utfärdande av stämning och avgivande av svaromål iakttas i övrigt i tillämpliga delar vad som föreskrivs i 5 kap. 10—12 § i rättegångsbalken.

11 §

En gruppmedlems ställning

En gruppmedlem skall likställas med en part vid tillämpning av rättegångsbalkens bestämmelser om överlåtelse av föremålet för tvisten,

domarjäv, verkningarna av anhängig rättegång, förening av käromål och hörande. En gruppmedlem skall framställa invändning om domarjäv så snart som möjligt efter det att medlemmen har fått veta vilka domare som deltar i handläggningen av målet. En gruppmedlem kan inte delta i rättegången som intervenient.

12 §

Utvidgning av talan

Medan förberedelsen pågår får kändanden genom att ändra definitionen av gruppen utvidga talan till att omfatta också nya gruppmedlemmar, om detta kan ske utan att det avsevärt fördröjer sakens behandling eller medför oskäliga olägenheter för svaranden. Angående de nya medlemmarna skall i tillämpliga delar lämnas de uppgifter som avses i 5 §.

På ändring av kändandens yrkanden tillämpas 14 kap. 2 § i rättegångsbalken.

13 §

Avgränsning av talan

Om kändanden återkallar talan i fråga om en gruppmedlems yrkande innan en preciserad stämningsansökan har lämnats in till tingsrätten, skall domstolen till denna del avskrivna målet.

Om kändanden efter det att den preciserade stämningsansökan har getts in till tingsrätten avgränsar talan så att den inte längre omfattar någon viss gruppmedlems yrkande, skall domstolen sätta ut en tid inom vilken en gruppmedlem kan meddela domstolen att han eller hon önskar att som part fortsätta rättegången i egen sak.

Om en gruppmedlem meddelar att han eller hon fortsätter rättegången som part, skall domstolen avskilja medlemmens yrkande för separat handläggning som egen talan och besluta om dess fortsatta handläggning. Domstolen kan på gruppmedlemmens begäran överföra det avskilda målet till en annan behörig domstol för handläggning, om det är ändamålsenligt med hänsyn till handläggningen av målet. Om rättegången

inte fortsätter beträffande det ovan nämnda yrkandet, skall målet avskrivas till denna del.

14 §

Handläggning i undergrupper

Domstolen kan förordna att vissa gruppmedlemmars yrkanden eller vissa frågor skall handläggas separat i undergrupper, om detta främjar en ändamålsenlig handläggning av saken.

15 §

Utträde ur gruppen

En gruppmedlem kan innan målet överförs till huvudförhandling träda ur gruppen genom att skriftligt meddela detta till domstolen eller dess kansli. Målet avskrivas då till den del det avser den medlem som trätt ur gruppen.

Efter det att målet har överförts till huvudförhandling kan en gruppmedlem endast med svarandens samtycke träda ur gruppen på det sätt som föreskrivs i 1 mom. Även i detta fall avskrivas målet till den del det avser den medlem som trätt ur gruppen. Sedan målet har förts till avgörande är det inte längre möjligt att träda ur gruppen.

16 §

Domens rättskraft

Domstolens avgörande är bindande för de gruppmedlemmar som domstolen i sitt avgörande har meddelat att omfattas av det.

17 §

Rättegångskostnader

Angående rättegångskostnader gäller vad som föreskrivs i 21 kap. i rättegångsbalken.

En gruppmedlem svarar inte för rättegångskostnaderna. En gruppmedlem är dock skyldig att ersätta svaranden för de kostnader som medlemmen förorsakar genom ett förfarande som avses i 21 kap. 5 § i rättegångsbalken.

Om en gruppmedlems yrkande har avskilts för separat handläggning som egen talan, är medlemmen i egenskap av part ansvarig för sådana rättegångskostnader som uppkommit efter avskiljandet.

18 §

Ändringssökande

Parterna har rätt att i enlighet med rättegångsbalken genom besvär överklaga ett avgörande som meddelats med anledning av en grupptalan.

Ett avgörande genom vilket en processinvändning som gäller förutsättningarna för grupptalan har förkastats får överklagas särskilt, om inte domstolen för att förhindra obefogat dröjsmål eller av något annat särskilt skäl bestämmer att avgörandet skall överklagas i samband med att ändring söks i domen eller det slutliga beslutet i huvudsaken.

Om käranden inte överklagar ett avgörande som meddelats med anledning av grupptalan, har en gruppmedlem rätt att inom 14 dagar från besvärstidens eller motbesvärstidens utgång söka ändring i avgörandet i sin egen sak. Gruppmedlemmen behöver inte anmäla missnöje med avgörandet. I övrigt tillämpas rättegångsbalken på ändringssökandet.

19 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om ändring av lagen om Konsumentverket

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 18 december 1998 om Konsumentverket (1056/1998) 2 § 2 mom. och 10 §,
 sådana de lyder i lag 9/2007, samt
fogas till lagen en ny 9 b § som följer:

2 §

Administrativ ställning

— — — — —
 Vad som bestäms i 1 mom. gäller inte Konsumentverket och konsumentombudsmannen i deras uppgift att som myndighet övervaka att lagstiftningen iakttas eller konsumentombudsmannens åtgärder när det gäller att bistå konsumenter enligt 9 §, anförda gruppklagomål enligt 9 a § eller väcka grupptalan enligt 9 b §.

9 b §

Grupptalan

Konsumentombudsmannen kan väcka grupptalan enligt vad som närmare föreskrivs i lagen om grupptalan (/).

10 §

Ändringssökande

I konsumentombudsmannens beslut i ärenden som hör till marknadsdomstolens behörighet eller som gäller bistående av konsumenter enligt 9 §, anförande av gruppklagomål enligt 9 a § eller väckande av grupptalan enligt 9 b § får ändring inte sökas genom besvär. I fråga om sökande av ändring gäller i övrigt vad som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996) eller i någon annan lag.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 13 februari 2007